

Sprawozdanie z działalności Działu Upowszechniania Sztuki, Edukacji i Promocji w roku 2014

W roku sprawozdawczym w Dziale pracowały trzy osoby: Joanna Fijałkowska (urlop macierzyński), Marcin Burdziej i Patrycja Jakubiak. 1 sierpnia zatrudniony został w Dziale, dotychczasowy stażysta, Przemysław Antczak. Ponadto, w zakresie prowadzenia zajęć muzealnych, z działem współpracowała Monika Szauman – pracownik Działu Historii i Badań nad Społecznością Lokalną.

Edukacja

W 2014 r. w ramach 19 bloków tematycznych przeprowadzono 273 zajęcia muzealne dla 6045 osób. Dużym zainteresowaniem cieszyły się propozycje związane z kalendarzem obrzędowym oraz warsztaty plastyczno–manualne z podstaw garncarstwa i produkcji papieru czerpanego.

Pracownicy Działu zaktualizowali i opracowali folder z ofertą edukacyjną *Zajęcia Muzealne na rok szkolny 2014/2015*.

Podczas ferii zimowych w okresie od 17 do 28 lutego 2014 r. pracownicy Działu prowadzili lekcje dla dzieci. Program obejmował trzy tematy: *Podstawy garncarstwa; Produkcja papieru czerpanego oraz Zapusty, czyli karnawał po polsku. Opowieść o zwyczajach karnawałowych*. W sumie, z oferty feryjnej skorzystało 348 osób.

W wakacje, tj. od 28 czerwca do 31 sierpnia 2014 r. zajęcia odbywały się w ramach pięciu tematów: *Dawny Stargard – spacer historyczny i wizyta na wykopie archeologicznym; Dawne gry i zabawy; Podstawy garncarstwa; Produkcja papieru czerpanego* oraz zajęcia na wystawie poświęconej historii sportu. W spotkaniach uczestniczyły 392 osoby.

Od września do oferty włączono odbywające się raz w miesiącu *Sobotnie Warsztaty Familijne*. W roku 2014 odbyły się cztery spotkania, w ramach których prowadzono warsztaty z *Podstaw Garncarstwa i Podstaw Tkactwa*. Z oferty skorzystało 55 osób.

Ponadto w roku sprawozdawczym przeprowadzono 122 przyjęcia urodzinowe dla dzieci w wieku od 5 do 12 lat.

Oprócz tego, pracownik Działu Marcin Burdziej przeprowadził cykl warsztatów oraz wykładów o tematyce historycznej dla osadzonych w zakładzie karnym w ramach szeroko rozumianej akcji resocjalizacyjnej.

Projekt *Muzeum bez granic*

W ramach realizowanego przez pracowników Działu projektu, *Muzeum bez granic. Nowe formy edukacyjne dla młodzieży polskiej i niemieckiej w Bastei/ Museum ohne Grenzen. Neue Unterrichtsformen für die Polnische und Deutsche Jugendliche in der Bastei*, finansowanego ze środków Unii Europejskiej w programie Interreg IVA, w partnerstwie z Muzeum w Neubrandenburgu zrealizowano następujące działania:

- zorganizowano wyjazd studyjny polskich i niemieckich edukatorów muzealnych (w dniach 9-11 kwietnia 2014 r.), w ramach którego zapoznano się z muzeami i instytucjami: Muzeum Narodowe w Szczecinie, Muzeum Techniki i Komunikacji w Szczecinie, Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu, Wzgórze Pamięci Golm, k. Kamminke, Regionalmuseum w Neubrandenburgu i Castrum Turgłowe w Torgelow – udział w wyjeździe wzięło 25 osób;
- przeprowadzono lekcje muzealne *Klucz do Bastei* (12 czerwca grupy polskie – 78 os., 23 czerwca grupa niemiecka – 25 os.). Lekcja ta od września 2014 r. została włączona na stałe do oferty edukacyjnej MAH. Jej scenariusz polega na odkrywaniu, wraz z pomocami w postaci zeszytu edukacji muzealnej i tabletu iPad, wystawy w Bastei i historii Stargardu. Dzieci poprzez obcowanie z eksponatami, pomocami dydaktycznymi i pod kierunkiem edukatora, brały udział w rozbudowanej, interaktywnej lekcji. Lekcje dla dzieci niemieckich odbyły się przy udziale tłumacza;
- zorganizowano polsko-niemiecki dzień integracyjny, podczas którego odbyły się zawody sportowo-edukacyjne (23 czerwca). Uczestnicy ze Stargardu i Neubrandenburga spotkali się na hali sportowej OSiR w Stargardzie. Zawody odbywały się w 10 drużynach mieszanych, polsko-niemieckich. W wyniku zmagañ wyłonione zostały 3 zwycięskie drużyny, których liczba punktów była najwyższa – otrzymały one nagrody i medale;
- wydano publikację *Klucz do Bastei* w języku polskim i niemieckim, która jest zeszytem edukacji muzealnej bezpłatnie udostępnianym uczestnikom lekcji pod tym samym tytułem;
- zaprojektowano i wdrożono aplikację na tablety iPad, która zawiera minigry tematycznie związane z Basteją i historią Stargardu;
- zaprojektowano i wprowadzono ścieżkę do audioprzewodników, dedykowaną najmłodszym zwiedzającym, w wieku 7-12 lat. Ścieżka ta uzupełnia ofertę, którą muzeum posiadało od 2013 r.

Cały projekt, a w szczególności zawody na hali OSiR, przebiegł w przyjaznej atmosferze, która pomimo trudności komunikacyjnych, pozwoliła zintegrować się i nawiązać znajomości pomiędzy polskimi i niemieckimi dziećmi, a pracownikom Działu rozszerzyć i ubogacić ofertę edukacyjną MAH.

Projekt *(Nie)znane historie*

We współpracy ze Starostwem Powiatowym w Stargardzie zrealizowano projekt *(Nie)znane historie*. Finansowany on był przez Wiejską Inicjatywę Rozwoju,

a dedykowany dzieciom szkół podstawowych z gmin skupionych w ramach LGD (Lokalnej Grupy Działania). W ramach projektu pracownik działu Marcin Burdziej przygotował publikację (*Zeszyt Edukacji Muzealnej*) o tym samym tytule. W trakcie realizacji projektu obie siedziby MAH w Stargardzie odwiedziło prawie 700 uczestników.

Wystawy

17 maja 2014 r. po raz czwarty MAH przystąpiło do obchodów „Europejskiej Nocy Muzeów”. Opracowano scenariusz imprezy pod hasłem *W zdrowym ciele zdrowy duch*, którego motywem przewodnim była wystawa czasowa *W zdrowym ciele zdrowy duch. Sport modny nie od dziś*. Przygotowano materiały promocyjne „Stargardzkiej Nocy Muzeów”: baner, ulotki, bilety i plakaty, a także treść komunikatów prasowych. Podczas imprezy Muzeum odwiedziło około 2000 osób.

W 2014 r. w MAH prezentowano trzy wystawy stałe. W siedzibie głównej *Dzień po dniu... Stargard 1945-1989* oraz *Aptekarstwo pomorskie i stargardzkie na przestrzeni wieków*, a w Bastei Stargard – *miejsce z historią. Stargard od czasów późnego średniowiecza do lat 20. XX wieku*.

W roku 2014 Dział zorganizował 6 wernisaży następujących wystaw czasowych:

- *Wrogowie Polski Ludowej. Konspiracja antykomunistyczna na Pomorzu Zachodnim 1945-1956* – 16 stycznia 2014,
kurator: Marcin Burdziej
- *Modele zabytkowych powozów konnych* – 31 stycznia 2014,
kurator: Marcin Burdziej
- *Światło-czule świadectwa przeszłości. Stargard na archiwalnych fotografiach, planach, rysunkach* – 13 marca 2014,
kurator i autor scenariusza: Andrzej Bierca
- *W zdrowym ciele zdrowy duch. Sport modny nie od dziś* – 15 maja 2014,
kuratorzy i autorzy scenariusza: Marta Bierca, Piotr Tarnawski
- *I wojna światowa 1914-1918* – 16 września 2014,
kurator i autor scenariusza Andrzej Bierca
- *W czasach, gdy Stargard był stolicą... O kuflu monetowym małżonków von Lockstädt* – 22 października 2014,
kurator i autor scenariusza: dr Marcin Majewski.

Spotkania i konferencje

Pracownicy Działu zorganizowali w 2014 r. osiem wykładów w ramach cyklu „Muzealne Spotkania z Przeszłością”. 22 maja 2014 r. pracownik Działu Marcin Burdziej wygłosił wykład *Wyniki badań antropologicznych szkieletów wydobytych w trakcie prac wykopaliskowych na terenie byłej kaplicy św. Jakuba w Stargardzie*.

Pozostałe wykłady wygłoszone przez pracowników MAH oraz osoby zaproszone to: *Jak dawni stargardzianie piwo warzyli* (Maciej Piaszczyński); „...Ja rozumiem, że wam jest zimno. Ale jak jest zima, to musi być zimno. Pani kierowniczo, takie jest odwieczne

prawo natury... Czy ja palę? Pani kierowniczo, ja palę cały czas!" – czyli słów kilka o historii ogrzewania (dr Marcin Majewski); *Radzieckie wojska lotnicze na Pomorzu Zachodnim (1945-1992)* (Andrzej Bierca); *W zdrowym ciele zdrowy duch. Sport modny nie od dziś* (Piotr Tarnawski); *Wodny świat. Stargard i jego rzeka w średniowieczu* (dr Marcin Majewski); *Polska szlachta w dobie trzeciej wojny północnej* (Rafał Czarnecki); *Kolej na... kolej – geneza i początki kolejnictwa w historii świata i Stargardu* (Piotr Tarnawski).

Oprócz tego we współpracy z pracownikiem Biblioteki MAH Dział zorganizował 4 spotkania promocyjne następujących wydawnictw:

- *Stargardia. Rocznik Muzeum Archeologiczno-Historycznego, tom VII*, 18 marca 2014, Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie
- Sławomir Giziński, Andrzej Szutowicz, *Oflag II B Arnswalde. Jenieckie losy*, 15 kwietnia 2014, Basteja
- Kazimiera Kalita-Skwirzyńska, Mirosław Opęchowski, *Pęzino/Pansin*, z serii *Zamki i Ogrody w województwie zachodniopomorskim, Schlösser und Gärten in der Wojewodschaft Westpommern*, 5 czerwca 2014, Basteja
- Eckehart Ruthenberg, *Dawne cmentarze żydowskie powiatu gryfińskiego i stargardzkiego*, 18 czerwca 2014 r, Basteja.

Ostatnia promocja była połączona z debatą *Gdzie jest nasz brat Abel?* odbywającą się w ramach projektu *Różne narody, różne pamięci. Polsko-niemiecko-żydowska kultura pamięci i dziedzictwo kulturowe na Pomorzu Zachodnim oraz pograniczu polsko-niemieckim* realizowanego przez Stowarzyszenie Historyczno-Kulturalne „Terra Incognita” w Chojnie we współpracy z Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Stargardzie oraz Centrum Kultury w Chojnie.

7 czerwca 2014 pracownicy Działu reprezentowali Muzeum na „XIII Festynie na Ulicy Magicznej” organizowanym przez Książnicę Stargardzką. Podczas plenerowej prezentacji prowadzono sprzedaż wydawnictw muzealnych i informowano o aktualnej ofercie wystawienniczej.

15 czerwca w ramach obchodów „Dni Stargardu” muzeum zorganizowało na plantach w okolicy Bastei „Dzień Historyczny” nawiązujący tematyką do wydarzeń wojny trzydziestoletniej. Główną atrakcją festynu była obecność czeskiej grupy rekonstrukcyjnej *Zemská Hotovost* prezentującej życie obozowe i rekonstrukcje walk z 1. połowy XVII w.

W dniach 4-6 lipca 2014 r. pracownicy Działów Dokumentacji Zabytków oraz Historii i Badań nad Społecznością Lokalną uczestniczyli w festynie „XI Dni Henrykowskie”, który miał miejsce w Siemczynie (pow. drawski). Podczas spotkania w XVIII-wiecznym pałacu prezentowano, obok aktualnej oferty, wystawy planszowe: *Światło-czułe świadectwa przeszłości. Stargard na archiwalnych fotografiach, planach, rysunkach*; *Stalagi w II Okręgu Wojskowym*; *Handel, religia, nauka. Czyli stargardzki klasztor augustianów w świetle badań archeologicznych*. Prowadzono również sprzedaż wydawnictw muzealnych.

20 września pracownik Działu Marcin Burdziej przeprowadził bezpłatne zajęcia z garncarstwa dla dzieci na zlecenie Stargardzkiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego – organizatora festynu „Dzień Sąsiada” na Osiedlu Lotnisko w Stargardzie.

W dniach 16-17 października pracownicy Działu: Patrycja Jakubiak i Przemysław Antczak wraz z pracownikiem Działu Historii i Badań nad Społecznością Lokalną Moniką Szauman wzięli udział w odbywającej się w Wieluniu konferencji *Partycypacja w obszarze działań edukacyjnych i społecznych realizowanych w polskich muzeach i innych instytucjach kultury*.

26 listopada w ramach IV Archeologicznej Sesji Sprawozdawczej Uniwersytetu Szczecińskiego pracownik Działu Marcin Burdziej wygłosił komunikat: *Kogo grzebano pod płótem? Analiza antropologiczna szczątków kostnych wydobytych w trakcie badań w miejscu dawnej kaplicy św. Jakuba w Stargardzie*.

Marcin Burdziej, Joanna Fijałkowska

Ryc. 1. „Muzealne Spotkania z Przeszłością”. Fot. P. Jakubiak, MAH w Stargardzie

Ryc. 2. Zajęcia w ramach „Ferii w Muzeum”. Fot. K. Rubas, MAH w Stargardzie

Ryc. 3. Zajęcia w ramach „Ferii w Muzeum”. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 4. Wyjazd studyjny w ramach projektu Muzeum bez granic. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 5. Wyjazd studyjny w ramach projektu *Muzeum bez granic*, Muzeum Techniki i Komunikacji w Szczecinie. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 6. Wyjazd studyjny w ramach projektu *Muzeum bez granic*, Castrum Turgłowe. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 7. Lekcja *Klucz do Bastei* w ramach projektu *Muzeum bez granic*.
Fot. P. Jakubiak, MAH w Stargardzie

Ryc. 8. Grupa niemiecka biorąca udział w lekcji *Klucz do Bastei* w ramach projektu *Muzeum bez granic*.
Fot. P. Jakubiak, MAH w Stargardzie

Ryc. 9. Grupa biorąca udział w lekcji *Klucz do Bastei* w ramach projektu *Muzeum bez granic*.
Fot. P. Jakubiak, MAH w Stargardzie

Ryc. 10. Dzień integracyjny młodzieży polskiej i niemieckiej w ramach projektu *Muzeum bez granic*.
Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 11. „Noc Muzeów” 2014. Fot. MAH w Stargardzie

Ryc. 12. „Noc Muzeów” 2014. Fot. MAH w Stargardzie

Ryc. 13. „Noc Muzeów” 2014. Fot. MAH w Stargardzie

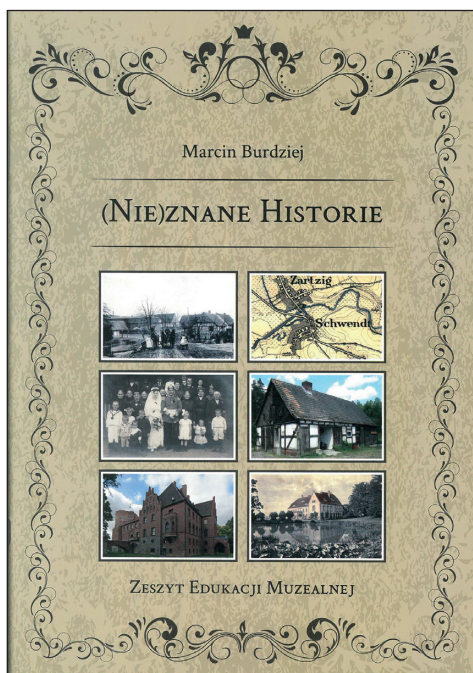
Ryc. 14. Zajęcia edukacyjne podczas „Festynu Historycznego”. Fot. M. Szeremeta, MAH w Stargardzie

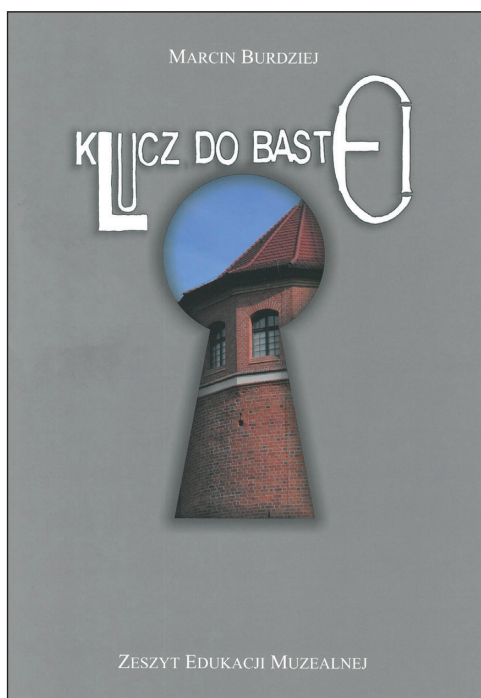
Ryc. 15. Gra miejska „Na tropie Kapitana Kleista”. Fot. M. Szauman, MAH w Stargardzie

Ryc. 16. Zajęcia bożonarodzeniowe w Bastei. Fot. P. Jakubiak, MAH w Stargardzie

Ryc. 17. Okładka zeszytu edukacji muzealnej pt. *(Nie)znane historie*

Ryc. 18. Okładka zeszytu edukacji muzealnej pt. *Klucz do Bastei*